

Stellingenspel Pesten

(stellingen gebaseerd op [Praat over Pesten, educatief pakket](#); lesbrief [De jongen die het liet regenen](#))

1 Doelstellingen

Deze oefening werd ontwikkeld om als schoolteam inzicht te krijgen in de ervaringen, meningen, percepties en attitudes van leerlingen over pesten, zowel online als op school. Deze oefening werd dus in de eerste plaats ontwikkeld om je meer inzicht te geven om te kunnen werken aan kwaliteitsontwikkeling.

Deze oefening werkt enkel in een veilige omgeving. Je kan het niet gebruiken om leerlingen te evalueren.

2 Doelgroep

Deze oefening is geschikt voor leerlingen vanaf 12 jaar.

Opgelet! Het is belangrijk dat er reeds een veilig klasklimaat is voor je met deze oefening start. Bij peestsituaties kan het gebruik van deze oefening mogelijk tot meer conflict leiden.

3 Voorbereiding

3.1 Een goede gespreksbegeleider

Bekijk [de inleidende video](#) (zie website) over gespreksvoering bij jongeren voordat je van start gaat. Denk goed na wie het gesprek zal begeleiden. Afhankelijk van het thema en de doelgroep kan het een klasleraar zijn, maar het kan ook iemand zijn die de leerlingen nog niet kennen. Voor gevoelige onderwerpen kan het ook een andere leraar of ondersteuner zijn die het klasgesprek zal begeleiden. We raden af dat de schoolleiding het gesprek voelt omdat de leerlingen dit als minder veilig kunnen ervaren.

3.2 Klasindeling

Deze oefening kan je doen met de hele klas.

3.3 Nodige materialen

- In A4 afgedrukte stellingen
- Zwarte dikke stift en papier om te noteren.

3.4 Stellingen selecteren

Hieronder zie je 14 stellingen. Het is niet haalbaar om alle stellingen te bespreken. Overloop de stellingen op voorhand en selecteer vier a vijf stellingen die aansluiten bij waarover je het met leerlingen wil hebben. Bedenk ook al welke bijvragen je zou kunnen stellen. Een voorbeeld van specifieke bijvragen kan je ook vinden in de fiche 'praten met leerlingen over autonomie'.

Overzicht van de stellingen:

1	Pesten is goed, want in de maatschappij moet je hard zijn.
2	Pesters zijn zelf onzeker.
3	Meelopers zijn verantwoordelijk wanneer er gepest wordt.
4	Ouders moeten altijd weten wat hun kinderen op het internet doen.
5	Als je pesten meldt, is dat klikken.
6	Toekijken is even erg als pesten.
7	Op het internet zeg je makkelijker dingen die je in het echte leven niet zou zeggen.
8	Sommige leerlingen lokken uit dat ze gepest worden.
9	Pesters hebben veel vrienden.
10	Volwassenen pesten elkaar niet meer.
11	Op elke school wordt er gepest.
12	Je kunt iemand die gepest wordt niet helpen, want dan word jij ook gepest.
13	De beste reactie op gepest worden, is niet te reageren.
14	Als ik het slachtoffer van pesterijen zou worden, zou ik mijn ouders inlichten.

4 Introductie start gesprek

Indien de leerlingen je niet goed kennen stel je je zelf even voor. Vermeld in je introductie zeker het volgende:

- Doel en reden van het gesprek.
- Er zijn geen juiste of foute antwoorden. Je eigen mening is belangrijk.
- Ik vertel niet aan andere leraren of ouders wat jij gezegd hebt.
- Wat gebeurt er met wat de leerlingen zeggen?

Hieronder kan je een voorbeeld vinden van een introductie:

Hallo allemaal!

Herkennen jullie mij?

Je hebt me waarschijnlijk al op school gezien. Mijn naam is XXX en ik ben [functie]. Wat ik eigenlijk vandaag wil doen, is jullie vragen wat je zelf over allerlei dingen in je leven en hier op school vindt. Ik vraag dat liever aan jullie zelf dan aan jullie leerkrachten of ouders want jongeren weten volgens mij het beste zelf wat ze vinden van iets.

We willen het graag hebben met jullie over pesten. Daarom zijn wij vandaag hier, om eens te horen wat jullie daarvan vinden en hoe jullie daarmee omgaan. Door met veel jongeren te praten, leren we hoe het zit. Misschien is het voor jullie ook wel leuk om over te vertellen als jullie weten dat jullie daar andere jongeren in de toekomst mee kunnen helpen. Eigenlijk zijn jullie vandaag onze nieuwe junior onderzoekers!

Ik weet hier eigenlijk niet zo veel over. Daarom dat ik vandaag bij jullie ben. Zodat jullie mij er iets over kunnen vertellen, als jullie dat willen tenminste.

Wat ik vandaag dus graag van jullie wil horen, is jullie mening. Alles wat je zegt is oké. Er zijn dus geen foute of goede antwoorden he! Als het maar is zoals jij het vindt. Als je ergens geen mening over hebt, is dat niet erg. Dan hoeft je er ook geen te verzinnen ofzo. Dan zeg je gewoon maar dat je daar niets over te vertellen hebt. Of als je iets niet wil vertellen, dan hoeft je dat natuurlijk niet te doen. Zou je er dan wel voor kunnen zorgen dat ik dat weet? Dan zeg je maar gewoon dat je daar liever niet over wil praten.

Ik ga dat niet doorvertellen aan je andere leraren of jullie ouders of broers/zussen of iemand anders. Dat is geheim. Ik heb een 'geen namen'-regel. Nergens komt dus jullie eigen naam op. Ook als jullie namen van andere personen bv je beste vriend of een leraar ofzo gebruiken, zullen wij andere namen in de plaats geven zodat alles geheim blijft en niemand weet over wie het exact gaat.

Voor dat we kunnen starten, moet ik nog snel even de regels uitleggen die gelden tijdens de momenten dat we samen zijn hier. Je kan die regels hier vinden op het groot bord (zie Bijlage I: Luisterafspraken). Belangrijk is:

- *Dat we niet door elkaar praten. Iedereen laat elkaar eerst uitspreken en mag dan reageren.*
- *Als je aan iets denkt en je moet nog even wachten voor je aan de beurt bent, mag je dat altijd opschrijven op de kladpapieren die jullie hier zien. Je mag daar eender wat opschrijven waar je aan denkt, tijdens het gesprek. Dan kunnen jullie op het einde misschien nog dingen toevoegen die volgens jou nog verteld moeten worden.*

Ok, ik heb al lang genoeg gepraat nu. Want het gaat eigenlijk allemaal om jullie vandaag! Misschien kunnen jullie even zeggen wie je bent en wat je het liefst van allemaal doet.

5 De stellingen gebruiken

Een goed en rijk klasgesprek vraagt tijd om rijke informatie te krijgen. Het is beter het aantal stellingen te beperken en dieper in te gaan op een situatie dan vele stellingen kort te bespreken.

Overloop de stellingen op voorhand en bedenk welke bijvragen je kan stellen. Een voorbeeld van stimulerende open vragen:

6 Je rol als gespreksbegeleider

6.1 Inleefvragen

Inleefvragen zijn vragen die leerlingen uitnodigen om te reflecteren over een situatie. De eerste paar vragen kan je stellen over mensen in de situatie beschreven in de stelling. We weten dat leerlingen zelf hun eigen attitudes en opinies projecteren in hun antwoorden over het personage. Na verloop van tijd zal je merken dat ze in de ik-vorm beginnen spreken.

- Hoe zou iemand in zo een situatie zich voelen?
- Waarom zou die zich zo voelen?
- Hoe zou jij reageren?
- Wat zou jouw advies zijn aan de school of de leraar?

6.2 Doorvragen

Leerlingen zijn vaak dit type stimulerende open vragen niet gewend. Ze geven in eerste instantie eerder korte en oppervlakkige antwoorden. Train jezelf dan ook in de kunst van het doorvragen via open vragen. Vermijd daarbij de waarom vraag, deze vragen komen bedreigend over voor jongeren. Voorbeelden van vragen die je wel kan stellen:

- Kan je daar een voorbeeld van geven?
- Hoe ziet dat er uit?
- Kan je er nog wat meer over vertellen?
- Hoe weet jij dat?
- Papegaaien: het laatste deel van de zin van een leerling opnieuw herhalen.
- Even wachten en stilte laten in het gesprek.

6.3 Regisseervragen

Je krijgt in een groepsgesprek de meeste informatie wanneer leerlingen op elkaar reageren. Daardoor krijg je verschillende soorten van invalshoeken en wat de verschillende meningen en opinie van leerlingen zijn. Stel dan ook jezelf op als begeleider van het gesprek en niet als gespreksleider, dat kan je doen door gebruik te maken van regisseervragen.

- " Dit is de mening van X. Is iedereen hiermee akkoord?"
- "Wat vind jij hiervan?"
- "Ik zie je knikken,..."
- "wie wil hier nog iets aan toevoegen"?

7 Noteren en afronding

Wanneer je geen nieuwe informatie krijgt start je de afronding. Je vat samen wat er gezegd werd en laat leerlingen aanvullen en toevoegen. Je schrijft dit op een blad zodat het zichtbaar is voor leerlingen.

1. Pesten is goed, want
in de maatschappij
moet je hard zijn.

2. Pesters zijn zelf onzeker.

3. Meelopers zijn verantwoordelijk wanneer er gepest wordt.

4. Ouders moeten altijd weten wat hun kinderen op het internet doen.

5. Als je pesten meldt,
is dat klikken.

6. Toekijken is even erg
als pesten.

7. Op het internet zeg je makkelijker dingen die je in het echte leven niet zou zeggen.

8. Sommige leerlingen
lokken uit dat ze ge-
pest worden.

9. Pesters hebben veel vrienden.

10. Volwassenen pesten elkaar niet meer.

11. Op elke school
wordt er gepest.

12. Je kunt iemand die
gepest wordt niet hel-
pen, want dan word jij
ook gepest.

13. De beste reactie op
gepest worden, is niet
te reageren.

14. Als ik het slachtoffer van pesterijen zou worden, zou ik mijn ouders inlichten.

